

بسم الله الرحمن الرحيم

خلاصه فصل یک: علم و روش های علمی
کتاب روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی

تألیف: دکتر علی دلاور

استاد راهنما: جناب آقای دکتر میدانی

گردآوری: نگین میری خراسانی

کارشناسی پیوسته علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی

دانشگاه فرهنگیان پردیس امیرکبیر البرز

(سال تحصیلی ۹۹-۹۸)

آغاز علم و پژوهش ← گنجگای بشر برای حل مسائل

۱. احساس مشکل
۲. تعریف مشکل
۳. پیشنهاد راه حل (صورت بندی فرضیه)
۴. استدلال قیاسی ← توجه به پیشینه
۵. آزمون فرضیه

جان دیویی

مراحل روش علمی

مفروضه های زیر بنایی روش علمی

(وان دالن)

۱. درباره ماهیت هستی (واقعیت) نظام یافته
۲. مفروضه یکسانی طبیعت
۳. فرآیندهای روانی

(دونالد اری)

۱. جبرگرایی (نظام یافته) (علت و معلولی)
۲. کشف حقیقت از طریق مشاهده تجربی

نگرش های دانشمندان

۱. شک کردن به هر چیزی
۲. بی طرف و منصف بودن
۳. توجه به واقعیت ها، نه مفاهیم ارزشی
۴. عدم رضایت به واقعیت پراکنده (غیر مرتبط)

هدف غایی علم، دسترسی به علم نظری یا تبیین شده است که با استفاده از آن پدیده‌هایی

که از طریق تجربی کشف شده‌اند، بیان می‌شود.

برتری سطح نظری بر سطح تجربی

محدودیت: خام، پالایش نشده، انتزاعی
محدودیت در دیدگاه پیش‌بینی و کنترل

ایجاد انگیزه پژوهشی: موجب تدوین فرضیه
پیش‌بینی پدیده تجربی

مجموعه‌ای از روابط درونی ساخت‌ها (مفاهیم)، تعاریف، قضایایی
که دیدگاه منظمی از پدیده‌ها را از طریق تعیین روابط بین متغیرها،
به منظور تبیین و پیش‌بینی پدیده‌ها، مشخص می‌کند.

تعریف
نظریه

فعالیت‌های نظریه
(یک کوشش علمی)

هدف نهایی علم: صورت‌بندی نظریه

۱. تبیین و توصیف
۲. پیش‌بینی
۳. کنترل

نظریه‌ای که ابتدا به منظور تبیین
مشاهده‌های قبلی تدوین می‌شود.

نظریه استقرایی

بر اساس چند مشاهده اندک یا
بدون مشاهده قبلی شکل می‌گیرد.

نظریه قیاس فرضی

انواع
نظریه

هدف نظریه

۱. جمع آوری اطلاعات خلاصه شده در یک حوزه
۲. معنی بخشی به یافته های آزمایشی انفرادی
۳. تعیین روابط بین متغیرها، چگونگی همبستگی بین رویدادها
۴. پیش بینی رویدادها
۵. گسترش دانش

رابطه بین نظریه و واقعیت رابطه ای دو جانبه است.

ویژگی نظریه

۱. توانایی تبیین حقایق به ساده ترین صورت (امساک گرایی علم)
۲. سازگاری با واقعیت های مشاهده شده
۳. فراهم کردن ابزار لازم برای آزمودن خود
۴. به وجود آوردن انگیزه پژوهشی بیشتر و جدیدتر

